

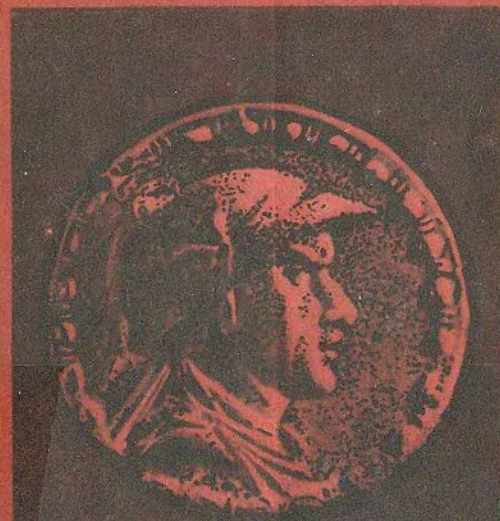
Тарих елмләри доктору Камал Һасән оғлу Әли-
 јев Азәрбајчан Елмләр Академијасы Тарих Инсти-
 тутунда ишләјир. Узун илләр Москва, Санкт-Петер-
 бург, Бишкек, Тбилиси, Анкара ва Бақыда кечирилән
 бејнәлхалқ вә республика елми конференсларында
 мәрузәләрдә чыхыш етмиш. Азәрбајчанын гәдим
 јашајыш јерләриндә вә некрополларында апарылан
 археоложи газынтыларын иштиракчысы олмушдур.
 200-дән чох вә елми күтләви мөгәләнин мүәллифи-
 дир. «Азәрбајчанын чографы адлары» (1972), «Гаф-
 газ Албанијасы, е. ә. I әср—б. е. ә әсри» (1974),
 «Гафгаз Албанијасы, е. ә. I әср—б. е. I әсри» (1974),
 «Атропатеналы Митридат» (1986), «Азәрбајчан тари-
 хинә даир антик мәнбәләр» (1986), «Антик Гафгаз
 Албанијасы» (1992) адлы монографијалары чапдан
 чыхмышдыр.

Фәридә Камал гызы Әлијева Азәрбајчан Елмләр
 Академијасы Тарих Институтунун елми ишчисидир.
 1991-чи илдә «Антик Азәрбајчанын мәнәви мәдәнијә-
 јети» мөвзусунда пәмнәздлик диссертасијасы мүдә-
 фиә етмишдир. Антик Азәрбајчанын теонимикасы,
 дини, әфсанәләри, дәфи адәтләри, мәдәни әлагәләри
 вә үмумијәтлә мәнәви мәдәнијәтин индијә гәдәр
 ејрәнилмәниш проблемләринә тохунан бир сыра ја-
 зыларын мүәллифидир.

Т.
 А М

КАМАЛ ӘЛИЈЕВ, ФӘРИДӘ ӘЛИЈЕВА

АЗӘРБАЈЧАН АНТИК ДӨВРДӘ

^ /

AZƏRBAYCAN ANTİK DÖVRDƏ

Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatı

Bakı — 1997

Редактору Мәләһәт Әсәдова
Рәссамы Рафаил Әзизов

Әлијев К., Әлијева Ф.

Ә 56 Азәрбајчан антик дөврдә (е. ә. IV—б. е. III әсрләри)
Б., Азәрнәшр, 1997. 120 сәһ.

Китаб Азәрбајчаньн антик дөвр тарихинин үмдә мәсәләләринә—әрази, әһали, тәсәррүфат, сијасәт, һәрби јүрүшләр, мәдәни әләгәләр, мадди вә мә'нәви мәдәнијјәт проблемләринә һәср олунмушдур. Әсас е'тибарилә гәдим јунан вә латын јазылы гәјнаглардан, һәмчинин археоложи материалдан кениш истифадә едилмиш, илк дөфә олараг, Атропатена вә Албанија тарихләри әләгәли шәкилдә ишыгландырылмышдыр.

0503020907
Ә М — 651 (07) — 97 е'лансыз

ББК 9 (с. 42)

ISBN 5 — 552 — 01644 — 0

©Азәрнәшр, 1997

Мирзә Камијабын нәвәси Мәрјәм
ханым Фәтулла гызынын әзиз хатирә-
синә итһаф едирик

ПРОЛОГ

Бәшәријјәтин тәзадларла долу тарихиндә дөвләтләр мејдана кәлиб ортадан гејб олмуш, әзәмәтли мәдәнијјәтләр зүһур едиб сүгута уграмышлар. Бу арада көчәри сојларын јүрүшләри әски Шәргин сијаси, игтисади вә әһали трансформасијасы вә ја дәјишикликләриндә бөјүк рол ојнамышлар.

Ашшур китабәләриндә манда, гимира вә ишгуза, әски јунан әсәрләриндә исә киммер вә скиф этнонимләринә раст кәлирик.

Гимира этносу Дәрјал кечиди вә ја Гара дөнизин сәһили илә, ишгуза соју исә Хәзәрин саһили илә күнеј елләрә басгын етмиш, нәтичәдә Анадолу, Гафгаз вә Иран бөлкәләри көчәри сојларын чәмләшдији јер олмуш, Шумер, Урарту, Ашшур, Бабил вә Мидија дөвләтләри сүгута вармышды.

Македонијалы Искәндәрин дөврүндә дүнја јенидән дәјишмиш, мисли көрүнмәмиш дәјишикликләр баш вермиш, Иран, Мисир, Кичик вә Орта Асија артыг јунан вә ја еллин мәдәни тә'сири алтына дүшмүшдү. Искәндәрин Шәрг өлкәләринә һүчумундан башлајараг, та Мисир кралчасы Клеопатранын өлүмүнә, јә'ни е. ә. 31-чи илә гәдәр олан еллизинизм дөврү мәдәнијјәти әски Шәргин мә'нәви наилијјәтләрини гәбул едәрәк әсрарәнкиз үстүнлүкләр газанмышды.

Е. ә. II әсрин орталарында јунанлар Рома империјасына табе олмуш, елм, әдәбијјат вә мә'нәви һәјатлары тәнәззүлә уграмаға башламыш, артыг Шәрг мәншәли мистик һуруфатлар Елладаны бүрүмүшдү.

Ерамызын башлангычында исә Ромада да тәнәззүл баш вермиш, еллизинизм е'тигадларыны, јәһуди мессиянизмини вә јунан фәлсәфәсини өзүндә чәмләшдирән христиан дини мејдана чыхмышды.

Ојкумена чиварында олан Азәрбајчан ики улу мәдәнијјәтин говушдугу вә ја кәсишдији бир әразидә јерләшмишдир. Бунлардан бири Европадан чәрәјан едән гәрб, о бириси исә Асијанын дәринликләриндән чаглајан шәрг мәдәнијјәтидир.